

การศึกษาต้นทุนชีวิตของเด็กและเยาวชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย
An Empirical Study of Developmental Assets for Children and Youth
in Northeastern Thailand

คริสฐา อ่อนแก้ว*

Karittha Onkeaw

Received : December 23, 2021

Revised : March 23, 2022

Accepted : May 17, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องการศึกษาต้นทุนชีวิตของเด็กและเยาวชนในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับต้นทุนชีวิตและปัจจัยสำคัญของต้นทุนชีวิตเด็กและเยาวชน เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสำรวจต้นทุนชีวิตเด็กและเยาวชนไทย (ฉบับเยาวชน) เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลจากเด็กและเยาวชนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 459 คน ผลการวิจัยพบว่า ต้นทุนชีวิตของเด็กและเยาวชนในภาพรวม ผ่านเกณฑ์ในระดับปานกลาง ร้อยละ 69.20 เมื่อวิเคราะห์รายด้าน พบว่า พลังครอบครัวเป็นพลังที่เข้มแข็งที่สุด อยู่ระดับดี ร้อยละ 79.21 รองลงมา คือ พลังตัวตน อยู่ระดับดี ร้อยละ 73.27 พลังสร้างปัญญา ระดับปานกลาง ร้อยละ 69.04 พลังเพื่อนและกิจกรรม อยู่ระดับปานกลาง ร้อยละ 65.90 และพลังด้านชุมชนเป็นพลังที่อ่อนแอที่สุด ไม่ผ่านเกณฑ์ประเมิน ร้อยละ 58.58 นอกจากนี้ปัจจัยที่เป็นองค์ประกอบสำคัญของเด็กและเยาวชน อายุ สถานภาพของบิดามารดา บุคคลที่เด็กและเยาวชนพักอาศัยอยู่ด้วย คนสนิทในครอบครัว ความถี่ในการเข้าร่วมกิจกรรม ที่ต่างกัน ส่งผลต่อต้นทุนชีวิตเด็กและเยาวชนต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : ต้นทุนชีวิต / เด็กและเยาวชน

*นักวิจัยประจำสถาบันเสริมศึกษาและทรัพยากรมนุษย์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

Researcher, Institute for Continuing Education and Human Resources Thammasat University

E-mail: karittha_o@hotmail.com

ABSTRACT

A research on the cost of living of children and youth in the northeastern region of Thailand. The objective is to study the level of cost of life and the key factors of cost of life for children and youth is a quantitative research. An empirical study explores levels and factors affecting developmental assets of children and youth in Northeastern Thailand. Use of the survey questionnaire with a total of 459 adolescents and youth. The study revealed that overall factors accounted an average of 69.20%. The five powers represented Family (79.21%), Self (73.27%), Wisdom (69.04), Peer (65.90%), and Community (58.58%). However, Community was substandard whereas some important components including age, parental status, persons the adolescents and youth live with and whom they are closest, and frequency of participating in activities were statistically significant. The frequency of participating in different activities affects the cost of life for children and youth at a statistically significant difference at the .05 level.

Keywords : Developmental Assets / Children and Youth

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

แนวโน้มสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่เข้าสู่สังคมสูงอายุจำนวนเด็กและเยาวชนย้อนหลัง 5 ปี มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจากการคาดประมาณประชากรของประเทศไทย พ.ศ. 2553-2583 ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พบว่ามีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร ตามกลุ่มอายุที่สำคัญ คือ ประชากรวัยเด็ก (อายุ 1-14 ปี) และประชากรวัยแรงงาน (อายุ 15-59 ปี) มีจำนวนและสัดส่วนลดลงขณะที่ประชากรสูงอายุ (อายุ 60 ปีขึ้นไป) มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง (Office of the National Economic and Social Development Council, 2012) และโครงสร้างครอบครัวที่มีความเปลี่ยนแปลงไป โดยในช่วงปี 2562 พบว่า เด็กและเยาวชนจำนวนไม่น้อยที่ไม่ได้อาศัยอยู่กับทั้งพ่อและแม่ มีเด็กและเยาวชนอาศัยอยู่กับพ่อและแม่เพียง ร้อยละ 53.7 ส่วนที่ไม่ได้อาศัยอยู่กับทั้งพ่อและแม่ ร้อยละ 23.5 และอาศัยอยู่กับพ่อหรือแม่ ร้อยละ 21.4 ตามลำดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กและเยาวชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีการอยู่อาศัยกับพ่อและแม่น้อยที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับภูมิภาคอื่นๆ เพียงร้อยละ 40.5 ในขณะที่ไม่ได้อาศัยอยู่กับทั้งพ่อและแม่ ร้อยละ 35.9 อาศัยอยู่กับพ่อหรือแม่ ร้อยละ 21.8 เด็กกลุ่มนี้จึงมีแนวโน้มที่ต้องการการดูแลเป็นพิเศษ ทั้งในด้านความมั่นคงทางเศรษฐกิจของครอบครัว ความมั่นคงด้านจิตใจ ตลอดจนความพร้อมของผู้ดูแลเด็ก (Faculty of Social Sciences, Kasetsart University, 2021)

และจากรายงานการพัฒนาเด็กและเยาวชนประจำปี 2562 เกี่ยวกับสถานการณ์ปัญหาของเด็กและเยาวชนไทยสำหรับกลุ่มเด็กและเยาวชน 13 ปีขึ้นไป พบว่า ปัญหาหลักเป็นปัญหาด้านพฤติกรรมจากสภาพแวดล้อมทางสังคม ซึ่งเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะ

การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี ซึ่งความไม่เท่าทันการเปลี่ยนแปลงนี้ได้ส่งผลให้เกิดปัญหาต่อเด็กและเยาวชน จึงจำเป็นต้องยิ่งที่เด็กและเยาวชนต้องได้รับการพัฒนาให้มีความรู้เท่าทันต่อสถานการณ์ต่างๆ ทางสังคม ที่เปลี่ยนแปลงไป โดยตามยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2560-2564 ซึ่ง กำหนดไว้ว่าต้องพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กและเยาวชน แต่ละช่วงวัยให้สอดคล้องตามพัฒนาการ โดยช่วงเด็กวัย 13-17 ปีมีจุดเน้นสำคัญ คือ การส่งเสริมความรู้และทักษะการใช้ชีวิตที่เหมาะสม การค้นหาบุคลิกภาพตนเอง และการจัดการอย่างเหมาะสม เรื่องเพศศึกษา พฤติกรรมอนามัยเจริญพันธุ์ และครอบครัว รวมถึงการสนับสนุน ให้เด็กมีทางเลือกทางการศึกษาที่หลากหลาย และการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่สอดคล้องกับความต้องการ ของเด็กและสังคม (Faculty of Social Sciences, Kasetsart University, 2021)

อย่างไรก็ตามจากแนวโน้มของปัญหาสังคมที่หลากหลาย หากวัยรุ่นไทยไม่มีความเข้มแข็งพอที่จะจัดการ ปัญหาที่ประสบได้ย่อมนำไปสู่ทางออกที่ไม่พึงปรารถนา ดังนั้นจึงถือเป็นความจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่งที่จะต้อง ศึกษาและสร้างเสริมภูมิคุ้มกันให้วัยรุ่นไทยได้มีต้นทุนชีวิตที่เข้มแข็งพร้อมที่จะดำรงตนได้อย่างปลอดภัยและ มีความสุข (Tripathi, Sungthong & Salajun, 2013) นำมาสู่การศึกษาวิจัยเพื่อหาคำตอบ โดยใช้แนวคิด ต้นทุนชีวิตของเด็กและเยาวชน ซึ่งหมายถึง ต้นทุนขั้นพื้นฐานที่มีผลต่อการพัฒนาทางด้านจิตใจ สังคม สติปัญญา ให้คนคนหนึ่งสามารถดำรงชีพอยู่ในสังคมได้อย่างเข้มแข็ง ประกอบด้วย พลังตัวตน พลังครอบครัว พลังสร้าง ปัญญา พลังเพื่อนและกิจกรรม และพลังชุมชน (Tripathi, 2010) มาเป็นแนวทางในการศึกษาระดับต้นทุนชีวิต และปัจจัยที่มีผลต่อต้นชีวิตเด็กและเยาวชน ในช่วงอายุ 13-17 ปี ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ซึ่งเป็นภาคที่มีจำนวนของเด็กในช่วงนี้มากที่สุดในประเทศไทย คือจำนวน 1,362,041 คน (Department of Children and Youth, 2019)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับต้นทุนชีวิตของเด็กและเยาวชนในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาปัจจัยและองค์ประกอบสำคัญของต้นทุนชีวิตเด็กและเยาวชนในพื้นที่

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยการใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเป็น แบบสำรวจต้นทุนชีวิตเด็กและเยาวชนไทย (ฉบับเยาวชน) ที่พัฒนาขึ้นโดย Tripathi, et al. (2009)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มเด็กและเยาวชน(อายุ 13-17 ปี) ที่อาศัยอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ซึ่งมี จำนวนสูงที่สุดในประเทศไทย จำนวน 1,362,041 คน (Department of Children and Youth, 2019) กลุ่มตัวอย่างเด็กและเยาวชนที่เก็บข้อมูลด้วยวิธีแจกแบบสอบถาม จำนวน 459 คน ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ โดยคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการของ Yamane ดังนี้

n	=	$\frac{N}{1 + N(e)^2}$
เมื่อ	n	แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
	N	แทน ขนาดของประชากร
	e	แทน ความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้น (e = .05)

จากสูตรที่ใช้ในการคำนวณ ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน แต่เพื่อความแม่นยำของการวิจัยครั้งนี้จึงต้องการเก็บกลุ่มตัวอย่างเพิ่มขึ้นเป็น 459 คนใช้การกระจายเก็บข้อมูล 3 จังหวัด โดยการจับสลากตัวแทนรายภาค ทั้ง 3 จังหวัด ในจังหวัดสุรินทร์ จังหวัดหนองบัวลำภู และจังหวัดร้อยเอ็ดซึ่งเป็นตัวแทนของภาคตะวันออกเฉียงตอนล่าง คือ จังหวัดสุรินทร์ ตัวแทนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน คือ จังหวัดหนองบัวลำภู และตัวแทนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลางจังหวัดร้อยเอ็ด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้เป็นนำเอาแบบสอบถาม (Questionnaire) ต้นทุนชีวิตเด็กและเยาวชนไทย ที่ออกแบบโดย Tripatri, et al. (2009) ประกอบด้วย 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลสำหรับเด็กและเยาวชนอายุระหว่าง 13-17 ปี

ส่วนที่ 2 แบบสำรวจต้นทุนชีวิตเด็กและเยาวชนไทยประกอบด้วยข้อคำถามเชิงบวกทั้งสิ้น 48 ข้อ แบ่งเป็นพลัง 5 ด้าน ได้แก่ พลังตัวตน (15 ข้อ) พลังครอบครัว (8 ข้อ) พลังสร้างปัญญา (11 ข้อ) พลังเพื่อนและกิจกรรม (6 ข้อ) พลังชุมชน (8 ข้อ)

การทดสอบคุณภาพเครื่องมือ

แบบสำรวจต้นทุนชีวิตเด็กและเยาวชนไทย (ฉบับเยาวชน) สำหรับช่วงอายุ 12-25 ปี ที่พัฒนาขึ้นโดย Tripatri, et al. (2009) ซึ่งแบบสำรวจชุดนี้มีค่าความเชื่อมั่น (Cronbach's alpha coefficient) เท่ากับ 0.89 และมีความตรงเชิงเนื้อหาโดยผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญและการสำรวจเชิงคุณภาพแบบสนทนากลุ่ม (focus group)

เกณฑ์การให้คะแนน

ได้กำหนดคะแนนเพื่อการวัดค่าระดับพลังทุนชีวิตของโดยให้เลือกตอบได้คำตอบเดียว แบ่งเป็นเป็นประจำ บ่อยครั้ง บางครั้ง และไม่เคย โดยกำหนดค่าดังนี้

ถ้าตอบ “เป็นประจำ”	ให้คะแนน 3 คะแนน
ถ้าตอบ “บ่อยครั้ง”	ให้คะแนน 2 คะแนน
ถ้าตอบ “บางครั้ง”	ให้คะแนน 1 คะแนน
ถ้าตอบ “ไม่เคย”	ให้คะแนน 0 คะแนน

เกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์และประเมินผลต้นทุนชีวิตในแต่ละพลัง ได้กำหนดฐานของคะแนนต้นทุนชีวิตไว้ ดังนี้

ผลรวมคะแนน น้อยกว่าร้อยละ 60	ถือว่าไม่ผ่านเกณฑ์
ผลรวมคะแนน อยู่ระหว่างร้อยละ 60-69.99	จัดอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง
ผลรวมคะแนน อยู่ระหว่างร้อยละ 70-79.99	จัดอยู่ในเกณฑ์ดี
ผลรวมคะแนน มีค่าเกินกว่า ร้อยละ 80	จัดอยู่ในเกณฑ์ดีมาก

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการติดต่อและลงพื้นที่เพื่อรวบรวมข้อมูลจากการเก็บแบบสอบถาม (Questionnaire) โดยใช้แบบสำรวจต้นทุนชีวิตเด็กและเยาวชนไทย (ฉบับเยาวชน) กับเด็กและเยาวชนในพื้นที่ที่ยินดีให้เก็บข้อมูล โดยใช้เวลารวมทั้งสิ้น 5 เดือน ตั้งแต่เดือนธันวาคม 2563 ถึง เมษายน พ.ศ. 2564

วิเคราะห์ผลการวิจัย

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) วิเคราะห์ข้อมูลด้วย ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่ออธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างและผลของต้นทุนชีวิต
2. ใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistic) ด้วยการทดสอบค่าที (t- test for Independent Samples) การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (F-test One-Way Analysis of Variance : ANOVA) และการเปรียบเทียบความแตกต่างคะแนนเฉลี่ยรายคู่ LSD ของคะแนนเฉลี่ยรวมต้นทุนชีวิตกับปัจจัยส่วนบุคคล

สรุปผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานของเด็กและเยาวชน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 459 คน ดังนี้

- กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 57.2 รองลงมาคือเพศชาย ร้อยละ 42.48 อายุของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุ 15 ปี ร้อยละ 23.75 รองลงมาคืออายุ 14 ปี ร้อยละ 23.09 อายุ 17 ปี ร้อยละ 20.48 อายุ 13 ปี ร้อยละ 16.99 และอายุ 16 ปี ร้อยละ 15.69 ตามลำดับ

- สถานภาพของบิดามารดากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ อยู่ด้วยกัน ร้อยละ 65.07 รองลงมาคือ หย่าร้าง แยกทาง ร้อยละ 22.27 แยกกันอยู่ ร้อยละ 8.30 และบิดาเสียชีวิต หรือมารดาเสียชีวิต หรือ ทั้งบิดาและมารดาเสียชีวิต ร้อยละ 4.37 ตามลำดับ

- กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่พักอาศัยอยู่กับบิดามารดา ร้อยละ 54.27 รองลงมาคือ อยู่กับปู่ย่า ตายาย ร้อยละ 29.10 อยู่กับบิดาเพียงลำพังหรืออยู่กับมารดาเพียงลำพัง ร้อยละ 11.59 อยู่กับญาติ (ลุง ป้า น้า อา) ร้อยละ 4.16 และ อื่นๆ เช่น อยู่กับพี่น้อง (ไม่มีผู้ปกครอง) หรือ อยู่กับพ่อแม่บุญธรรม หรือ พักอยู่คนเดียว ร้อยละ 0.88 ตามลำดับ

- กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีสมาชิกในครอบครัว จำนวน 6 คน ขึ้นไป ร้อยละ 30.79 รองลงมาคือ จำนวน 4 คน ร้อยละ 29.44 จำนวน 5 คน ร้อยละ 26.52 จำนวน 3 คน ร้อยละ 11.24 และ จำนวน 1-2 คน ร้อยละ 2.02 ตามลำดับ โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ สนับสนุนบิดา มารดา ร้อยละ 61.30 รองลงมาคือ สนับสนุนปู่ย่า ตายาย ป้า น้า ร้อยละ 24.84 สนับสนุนพี่น้อง ร้อยละ 13.82 และไม่สนับสนุนใครในครอบครัว ร้อยละ 0.61 ตามลำดับ

-ระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 57.51 รองลงมาคือ มัธยมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 33.55 ประถมศึกษา ร้อยละ 5.00 และปวช และปวส ร้อยละ 3.90 ตามลำดับ

-กิจกรรมที่เข้าร่วมของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความถี่ที่เข้าร่วมกิจกรรมให้ความรู้ต่างๆ ที่ อปท. โรงเรียน หน่วยงานอื่นๆ จัดขึ้น ไม่เคยเข้าร่วม ร้อยละ 40.74 จำนวน 1-3 ครั้ง ร้อยละ 38.56 จำนวน 4-6 ครั้ง ร้อยละ 11.98 และจำนวนมากกว่า 6 ครั้งขึ้นไป ร้อยละ 8.71 ตามลำดับ ทั้งนี้ ประเภทกิจกรรมที่เคยเข้าร่วม ส่วนใหญ่ คือ กิจกรรมเกี่ยวกับยาเสพติด เช่น ป้องกันยาเสพติด ผลการดื่มสุรา ร้อยละ 20.36 รองลงมาคือ กิจกรรมเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย เช่น ให้ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพอนามัย ท้องไม่พร้อม เพศศึกษา ป้องกันเอดส์ กิจกรรมเข้าใจวัยรุ่น ร้อยละ 16.28 และอบรมสภาเด็กและเยาวชน ค่าเยาวชน ร้อยละ 10.94 ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 ผลการระดับวิเคราะห์ต้นทุนชีวิตเด็กและเยาวชน

ตารางที่ 1 วิเคราะห์ระดับคะแนนต้นทุนชีวิตเด็กและเยาวชนรายพลัง

ต้นทุนชีวิตของเยาวชน	ร้อยละ	M	S.D.	ระดับการผ่านเกณฑ์ตัวชี้วัด
พลังตัวตน	73.27	2.198	0.478	ดี
พลังครอบครัว	79.21	2.376	0.557	ดี
พลังสร้างปัญญา	69.04	2.071	0.574	ปานกลาง
พลังเพื่อนและกิจกรรม	65.90	1.977	0.556	ปานกลาง
พลังชุมชน	58.58	1.757	0.612	ไม่ผ่านเกณฑ์
ภาพรวม	69.20	2.091	0.450	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลการวิเคราะห์ต้นทุนชีวิตของเด็กและเยาวชน พบว่า ต้นทุนชีวิตของเด็กและเยาวชนในภาพรวม ผ่านเกณฑ์ตัวชี้วัดอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 69.20 เมื่อพิจารณาวิเคราะห์ข้อมูลรายพลัง พบว่า พลังครอบครัวเป็นพลังที่เข้มแข็งที่สุด ผ่านเกณฑ์ตัวชี้วัดอยู่ในระดับดี ร้อยละ 79.21 รองลงมา คือ พลังตัวตน ผ่านเกณฑ์ตัวชี้วัดอยู่ในระดับดี ร้อยละ 73.27 พลังสร้างปัญญา ผ่านเกณฑ์ตัวชี้วัดอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 69.04 พลังเพื่อนและกิจกรรม ผ่านเกณฑ์ตัวชี้วัดอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 65.90 และพลังด้านชุมชนเป็นพลังที่อ่อนแอที่สุด ไม่ผ่านเกณฑ์ตัวชี้วัด ร้อยละ 58.58

ตารางที่ 2 วิเคราะห์คะแนนต้นทุนชีวิตที่เข้มแข็งที่สุด และอ่อนแอที่สุด 5 อันดับแรก

ต้นทุนชีวิตที่เข้มแข็ง			
พลัง	ข้อความ	ร้อยละ	ระดับการผ่านเกณฑ์ตัวชี้วัด
พลังครอบครัว	19.ฉันรู้สึกปลอดภัย อบอุ่น และมีความสุขเมื่ออยู่ในครอบครัวตัวเอง	86.06	ดีมาก
พลังครอบครัว	16.ฉันได้รับความรัก ความอบอุ่น เอาใจใส่ และการสนับสนุนในทางที่ดีจากครอบครัว	83.15	ดีมาก
พลังครอบครัว	18.ฉันมีผู้ปกครองที่ส่งเสริม สนับสนุนช่วยเหลือด้านการเรียนรู้	81.48	ดีมาก
พลังครอบครัว	10.ฉันกล้าปฏิเสธพฤติกรรมเสี่ยง (เช่น เพศสัมพันธ์ ยาเสพติด ความรุนแรง และสื่อที่ไม่ดี)	81.26	ดีมาก
พลังครอบครัว	21.ฉันที่มีผู้ปกครองเป็นแบบอย่างที่ดีให้ทำตาม	81.26	ดีมาก
พลังตัวตน	5.ฉันรับผิดชอบในสิ่งที่ตนเองทำ	79.88	ดี
ต้นทุนชีวิตที่อ่อนแอ			
พลัง	ข้อความ	ร้อยละ	ระดับการผ่านเกณฑ์ตัวชี้วัด
พลังชุมชน	45.ฉันเข้าร่วมทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ในชุมชน	52.58	ไม่ผ่านเกณฑ์
พลังชุมชน	44.ฉันได้รับมอบหมายบทบาทหน้าที่ที่มีคุณค่าและเป็นประโยชน์ต่อชุมชน	52.80	ไม่ผ่านเกณฑ์
พลังชุมชน	42.ฉันมีเพื่อนบ้านที่สนใจ และให้กำลังใจ	55.63	ไม่ผ่านเกณฑ์
พลังสร้างปัญญา	34.ฉันที่จะสามารถพูดคุย แลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับสื่อ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ สื่อประเภทอื่น ๆ กับครูเป็นประจำ	56.28	ไม่ผ่านเกณฑ์
พลังเพื่อนและกิจกรรม	38.ฉันเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา หรือ ประกอบพิธีกรรม	56.35	ไม่ผ่านเกณฑ์

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์พบว่า ผลต้นทุนชีวิตที่มีความเข้มแข็งมากที่สุด 5 อันดับแรก พบว่าเกือบทั้งหมดอยู่ในพลังครอบครัว คือ ข้อที่ 19 “ฉันรู้สึกปลอดภัย อบอุ่น และมีความสุขเมื่ออยู่ในครอบครัวตัวเอง” ร้อยละ 86.06 รองลงมา ข้อที่ 16 “ฉันได้รับความรัก ความอบอุ่น เอาใจใส่ และการสนับสนุนในทางที่ดีจากครอบครัว” ร้อยละ 83.15 ข้อที่ 18 “ฉันมีผู้ปกครองที่ส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือด้านการเรียนรู้” ร้อยละ

81.48 และ ลำดับที่สี่ ข้อที่ 21 “ฉันที่มีผู้ปกครองเป็นแบบอย่างที่ดีให้ทำตาม” ร้อยละ 81.26 ตามลำดับ และ ทุกข้อผ่านเกณฑ์ตัวชี้วัดอยู่ในระดับดีมาก โดยลำดับที่สี่ มีค่าคะแนนร้อยละเท่ากัน คือ ข้อที่ 10 “ฉันกล้าปฏิเสธ พฤติกรรมเสี่ยง (เช่น เพศสัมพันธ์ ยาเสพติด ความรุนแรง และสื่อที่ไม่ดี)” ร้อยละ 81.26 ผ่านเกณฑ์ตัวชี้วัดอยู่ใน ระดับดีมาก และลำดับที่ห้า ข้อที่ 5 “ฉันรับผิดชอบในสิ่งที่ตนเองทำ” ร้อยละ 79.88 ผ่านเกณฑ์ตัวชี้วัดอยู่ใน ระดับดี โดยลำดับที่สี่และห้าอยู่ในพลังตัวตน

ในขณะที่เดียวกันเมื่อวิเคราะห์ต้นทุนชีวิตที่มีความอ่อนแอมากที่สุด 5 อันดับแรก โดยสามลำดับแรกอยู่ใน พลังชุมชน คือ ข้อที่ 45 “ฉันเข้าร่วมทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ในชุมชน” ร้อยละ 52.58 รองลงมา ข้อที่ 44 “ฉัน ได้รับมอบหมายบทบาทหน้าที่ที่มีคุณค่า และเป็นประโยชน์ต่อชุมชน” ร้อยละ 52.80 และ ข้อที่ 42 “ฉันมีเพื่อนบ้านที่สนใจ และให้กำลังใจ” ร้อยละ 55.63 ตามลำดับ ส่วนลำดับที่สี่ อยู่ในด้านพลังสร้าง ปัญญา คือ ข้อที่ 34 “ฉันที่จะสามารถพูดคุย แลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับสื่อ เช่น วิทย์ ทวี สื่อประเภท อื่น ๆ กับครูเป็นประจำ” ร้อยละ 56.28 และลำดับที่ห้า อยู่ในด้านพลังเพื่อนและกิจกรรม คือ ข้อที่ 38 “ฉันเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา หรือประกอบพิธีกรรม” ร้อยละ 56.35 โดยในห้าลำดับต้นทุนชีวิตรายชื่อที่กล่าวมานั้น พบว่า ทุกข้อมีค่าคะแนนร้อยละที่ไม่ผ่านเกณฑ์ตัวชี้วัดทั้งสิ้น

ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมาน การทดสอบค่าคะแนนต้นทุนชีวิตและเด็กเยาวชน

- เพศ กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกันมีต้นทุนชีวิตต่างกันในด้านพลังสร้างปัญญา พบว่า ค่าคะแนนร้อยละ ต้นทุนชีวิตด้านพลังปัญญาของกลุ่มตัวอย่างเพศหญิง ($\bar{X}$ = 70.60) มากกว่ากลุ่มตัวอย่างเพศชาย ($\bar{X}$ = 66.92) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

- อายุ กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกันมีต้นทุนชีวิตในด้านพลังตัวตนต่างกัน เมื่อทำการทดสอบหา ค่าความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเป็นรายคู่ด้วยวิธีการ LSD พลังตัวตน พบว่า ค่าคะแนนร้อยละต้นทุนชีวิตใน ด้านพลังตัวตนของกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 17 ปี ($\bar{X}$ = 77.21) มากกว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 15 ปี ($\bar{X}$ = 74.21) และมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 13 ปี ($\bar{X}$ = 69.40) ในขณะที่ค่าคะแนนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 15 ปี ($\bar{X}$ = 74.21) มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 13 ปี ($\bar{X}$ = 69.40) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

- สถานภาพบิดามารดา กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพบิดามารดาต่างกันมีต้นทุนชีวิตที่ต่างกันในด้านพลัง ตัวตน พลังครอบครัว พลังสร้างปัญญา พลังชุมชน และภาพรวม ต่างกัน ในด้านพลังตัวตน พบว่า ค่าคะแนน ร้อยละต้นทุนชีวิตด้านพลังตัวตนของกลุ่มตัวอย่างที่บิดามารดาอยู่ด้วย ($\bar{X}$ = 74.46) มากกว่า กลุ่มตัวอย่าง ที่บิดามารดาแยกกันอยู่ หย่าร้าง หรือเสียชีวิต ($\bar{X}$ = 70.90) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านพลัง ครอบครัว พบว่า ค่าคะแนนร้อยละต้นทุนชีวิตด้านพลังครอบครัวของกลุ่มตัวอย่างที่บิดามารดาอยู่ด้วยกัน ($\bar{X}$ = 81.75) มากกว่า กลุ่มตัวอย่างที่บิดามารดาแยกกันอยู่ หย่าร้าง หรือเสียชีวิต ($\bar{X}$ = 74.49) อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านพลังสร้างปัญญา พบว่า ค่าคะแนนร้อยละต้นทุนชีวิตด้านพลังสร้างปัญญา ของกลุ่มตัวอย่างที่บิดามารดาอยู่ด้วยกัน ($\bar{X}$ = 70.43) มากกว่า กลุ่มตัวอย่างที่บิดามารดาแยกกันอยู่ หย่าร้าง หรือเสียชีวิต ($\bar{X}$ = 66.37) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พลังชุมชน พบว่า ค่าคะแนนร้อยละต้นทุนชีวิต

ด้านพลังชุมชนของกลุ่มตัวอย่างที่บิดามารดาอยู่ด้วยกัน ($\bar{X} = 60.03$) มากกว่า กลุ่มตัวอย่างที่บิดามารดาแยกกันอยู่ หย่าร้าง หรือเสียชีวิต ($\bar{X} = 55.99$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

- บุคคลที่เด็กและเยาวชนพักอาศัยอยู่ด้วย กลุ่มตัวอย่างที่มีพักอาศัยอยู่กับบุคคลต่างกัมีต้นทุนชีวิตที่ต่างกันในด้านพลังครอบครัว พบว่า ค่าคะแนนร้อยละต้นทุนชีวิตด้านพลังครอบครัวของกลุ่มตัวอย่างที่อยู่กับบิดาและมารดา หรืออยู่กับบิดาหรือมารดามารดาเพียงลำพัง ($\bar{X} = 82.22$) มากกว่า อยู่กับบุคคลอื่นๆ เช่น ปู่ย่า ตายาย ลุงป้า น้าอา พี่น้อง และอยู่คนเดียว ($\bar{X} = 78.08$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านพลังสร้างปัญญา พบว่า ค่าคะแนนร้อยละต้นทุนชีวิตด้านพลังสร้างปัญญาของกลุ่มตัวอย่างที่อยู่กับบิดาและมารดา หรืออยู่กับบิดาหรือมารดามารดาเพียงลำพัง ($\bar{X} = 71.27$) มากกว่า กลุ่มตัวอย่างที่อยู่กับคนอื่น เช่น ปู่ย่า ตายาย ลุงป้า น้าอา พี่น้อง และอยู่คนเดียว ($\bar{X} = 67.61$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านพลังชุมชน พบว่า ค่าคะแนนร้อยละต้นทุนชีวิตด้านพลังชุมชนของกลุ่มตัวอย่างที่อยู่กับบิดาและมารดา หรือ อยู่กับบิดาหรือมารดามารดาเพียงลำพัง ($\bar{X} = 60.74$) มากกว่า กลุ่มตัวอย่างที่อยู่กับบุคคลอื่นๆ เช่น ปู่ย่า ตายาย ลุงป้า น้าอา พี่น้อง และอยู่คนเดียว ($\bar{X} = 57.39$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

- คนสนิทในครอบครัว กลุ่มตัวอย่างที่มีคนสนิทในครอบครัวต่างกันมีต้นทุนชีวิตต่างกัน ในด้านพลังครอบครัว พบว่า ค่าคะแนนร้อยละต้นทุนชีวิตด้านพลังครอบครัวของกลุ่มตัวอย่างสนิทกับบิดามารดา ($\bar{X} = 81.87$) มากกว่า กลุ่มตัวอย่างที่ไม่สนิทกับบิดามารดา ($\bar{X} = 75.01$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05 ในด้านพลังเพื่อนและกิจกรรม พบว่า ค่าคะแนนร้อยละต้นทุนชีวิตด้านพลังเพื่อนและกิจกรรมของกลุ่มตัวอย่างมีสนิทกับคนในครอบครัว ($\bar{X} = 65.77$) ต่ำกว่า กลุ่มตัวอย่างที่ไม่สนิทกับบิดามารดา ($\bar{X} = 87.04$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05

- ความถี่ในการเข้าร่วมกิจกรรม กลุ่มตัวอย่างที่มีความถี่ในการเข้าร่วมกิจกรรมต่างกันมีต้นทุนชีวิตในด้านพลังเพื่อนและกิจกรรม และพลังชุมชน ต่างกัน เมื่อทำการทดสอบหาค่าความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเป็นรายคู่ด้วยวิธีการ LSD ในด้านพลังเพื่อนและกิจกรรม พบว่า ค่าคะแนนร้อยละต้นทุนชีวิตพลังเพื่อนและกิจกรรมของกลุ่มตัวอย่างที่มีความถี่ในการเข้าร่วมกิจกรรมมากกว่า 3 ครั้งขึ้นไป ($\bar{X} = 70.76$) มากกว่า กลุ่มตัวอย่างที่ไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรม ($\bar{X} = 64.77$) และมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีความถี่ในการเข้าร่วมกิจกรรม 1-3 ครั้ง ($\bar{X} = 64.50$) ในด้านพลังชุมชน พบว่า ค่าคะแนนร้อยละต้นทุนชีวิตพลังชุมชนของกลุ่มตัวอย่างที่มีความถี่ในการเข้าร่วมกิจกรรมมากกว่า 3 ครั้งขึ้นไป ($\bar{X} = 70.76$) มากกว่า กลุ่มตัวอย่างที่ไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรม ($\bar{X} = 64.77$)

- กิจกรรมที่เข้าร่วม กลุ่มตัวอย่างที่มีความถี่ในการเข้าร่วมกิจกรรมต่างกันมีต้นทุนชีวิตต่างกัน โดยกิจกรรมครอบครัวสัมพันธ์ โรงเรียนครอบครัว กลุ่มตัวอย่างที่มีเข้าร่วมกิจกรรมครอบครัวสัมพันธ์ โรงเรียนครอบครัว ต่างกันมีต้นทุนชีวิตต่างกัน ในด้านพลังตัวตน พบว่า ค่าคะแนนร้อยละต้นทุนชีวิตด้านพลังตัวตนของกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมครอบครัวสัมพันธ์ โรงเรียนครอบครัว ($\bar{X} = 72.94$) ต่ำกว่า กลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมกิจกรรมครอบครัวสัมพันธ์ โรงเรียนครอบครัว ($\bar{X} = 81.96$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านพลัง

สร้างปัญญา พบว่า ค่าคะแนนร้อยละต้นทุนชีวิตด้านพลังสร้างปัญญาของกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมครอบครัวสัมพันธ์ โรงเรียนครอบครัว ($\bar{X} = 68.39$) ต่ำกว่า กลุ่มอย่างที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมครอบครัวสัมพันธ์ โรงเรียนครอบครัว ($\bar{X} = 85.78$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านพลังชุมชน พบว่า ค่าคะแนนร้อยละต้นทุนชีวิตด้านพลังชุมชนของกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมครอบครัวสัมพันธ์ โรงเรียนครอบครัว ($\bar{X} = 57.92$) ต่ำกว่า กลุ่มอย่างที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมครอบครัวสัมพันธ์ โรงเรียนครอบครัว ($\bar{X} = 75.74$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และกิจกรรมเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรม เช่น งานประเพณี งานประจำปี ศิลปะท้องถิ่น กลุ่มตัวอย่างที่มีเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรม เช่น งานประเพณี งานประจำปี ศิลปะท้องถิ่น ต่างกันมีต้นทุนชีวิต ต่างกัน ในด้านพลังตัวตน พบว่า ค่าคะแนนร้อยละต้นทุนชีวิตด้านพลังตัวตนของกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรม เช่น งานประเพณี งานประจำปี ศิลปะท้องถิ่น ($\bar{X} = 72.93$) ต่ำกว่า กลุ่มอย่างที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรม เช่น งานประเพณี งานประจำปี ศิลปะท้องถิ่น ($\bar{X} = 81.60$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านพลังชุมชน พบว่า ค่าคะแนนร้อยละต้นทุนชีวิตด้านพลังชุมชนของกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรม เช่น งานประเพณี งานประจำปี ศิลปะท้องถิ่น ($\bar{X} = 58.11$) ต่ำกว่า กลุ่มอย่างที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรม เช่น งานประเพณี งานประจำปี ศิลปะท้องถิ่น ($\bar{X} = 70.14$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาต้นทุนชีวิตของเด็กและเยาวชนในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือในประเทศไทย พบว่า ระดับต้นทุนชีวิตของเด็กและเยาวชนในภาพรวมผ่านเกณฑ์ตัวชี้วัดอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาระดับต้นทุนชีวิตรายพลังทั้ง 5 พลัง พบว่า พลังครอบครัวเป็นพลังที่เข้มแข็งที่สุด ผ่านเกณฑ์ตัวชี้วัดอยู่ในระดับดี และจากคำตอบในแบบสอบถามที่คะแนนสูงที่สุดด้านนี้ สะท้อนมุมมองเด็กและเยาวชนว่า ครอบครัวยังเป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญและมีปลอดภัย รวมถึงการได้รับความรักและการสนับสนุนดูแลจากครอบครัวเป็นอย่างดี โดยสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Khundiloknattawasa (2017); Wiangkamon, Homsin & Srisuriyawet (2017) และ Lertsakornsiri (2014) ที่พบว่า พลังครอบครัวเป็นด้านที่เข้มแข็งที่สุดเช่นกัน การได้รับดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดจากคนในครอบครัวเป็นการหล่อหลอม สร้างลักษณะนิสัย บุคลิกภาพ ให้ความรัก ความอบอุ่นผูกพัน มีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน เป็นปัจจัยพื้นฐานในการเสริมสร้างต้นทุนชีวิตที่ดีและเป็นภูมิคุ้มกันสำคัญในการดำเนินชีวิตให้กับเด็กและเยาวชน

ในขณะที่พลังชุมชนซึ่งเป็นพลังที่อ่อนแอที่สุด และไม่ผ่านเกณฑ์ตัวชี้วัด จากคำตอบในแบบสอบถามที่คะแนนต่ำที่สุดด้านนี้ สะท้อนว่าการมีบทบาทและการได้รับมอบหมายให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ รวมถึงการแสดงความคิดเห็นของเด็กและเยาวชนในชุมชนยังมีน้อย ต้องมีการเสริมสร้างต้นทุนส่วนนี้เพิ่มมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Tripathi, et al. (2019) และ Petchruschatachart, Balhip & Piriyaakontorn (2016) พบว่า พลังชุมชนเป็นพลังที่อ่อนแอที่สุด และไม่ผ่านเกณฑ์ตัวชี้วัด ด้วยลักษณะชุมชนปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไปเป็นแบบต่างคนต่างอยู่มากขึ้น ประกอบกับที่เด็กและเยาวชนไทยมักจะเติบโตมา

กับกรอบค่านิยมและสังคมที่ผู้ใหญ่วางให้ ต้องคิดและทำไปในแนวเดียวกับคนส่วนใหญ่ เมื่อคิดแตกต่างก็จะถูกมองว่าเป็นสิ่งที่ผิด ส่งผลทำให้ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น และไม่คอยยอมรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่าง หรือแสดงความคิดเห็น แต่ไม่สามารถให้เหตุผลได้ ดังนั้นจึงควรเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในชุมชนและมีการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมตรงกับความต้องการของเด็กเพิ่มมากขึ้น

อย่างไรก็ตามในด้านของพลังสร้างปัญญา และพลังเพื่อนและกิจกรรม ยังคงมีส่วนที่อ่อนแอไม่ผ่านเกณฑ์ตัวชี้วัดและต้องเสริมสร้างให้เพิ่มขึ้นเช่นกัน โดยจากคำตอบในแบบสอบถามที่คะแนนต่ำที่สุด ด้านพลังสร้างปัญญา สะท้อนว่าเด็กและเยาวชนยังขาดการเปิดโอกาสในการแสดงความคิดเห็น โรงเรียนและครูควรเปิดโอกาสในเด็กและเยาวชนได้มีพื้นที่ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องราวต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น และควรส่งเสริมด้านการอ่านหนังสือเพิ่มมากขึ้นในโรงเรียน และด้านพลังเพื่อนและกิจกรรม สะท้อนถึงการขาดการเข้าถึงในการปฏิบัติหรือการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางศาสนาของเด็กและเยาวชน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Suktatan & Prabsangob (2018) พบว่า นักศึกษาสามารถพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องราวจากสื่อในกับครูในโรงเรียน รวมถึงการแสดงออกและการมีส่วนร่วมในชุมชนค่อนข้างต่ำ จึงควรมีกิจกรรมร่วมกันกับชุมชน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ด้วยความสามารถของตนเอง และมีใจอาสา ก็จะทำให้เกิดการพัฒนาเป็นกลไกในการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดี โดยโรงเรียนและชุมชนถือเป็นปัจจัยภายนอกที่มีส่วนสำคัญในช่วยสนับสนุนและส่งเสริมต้นทุนชีวิตเด็กในด้านต่างๆ เพื่อให้เด็กและเยาวชนมีการเติบโตที่แข็งแกร่งต่อไป

ปัจจัยและองค์ประกอบสำคัญที่ส่งผลต่อต้นทุนชีวิตเด็กและเยาวชน ประกอบด้วย อายุ ถือเป็นปัจจัยภายในของเด็กและเยาวชนที่ส่งผลต่อระดับต้นทุนชีวิตในด้านพลังตัวตน เมื่อเด็กและเยาวชนมีอายุเพิ่มมากขึ้น ต้นทุนชีวิตพลังตนก็เพิ่มสูงขึ้นด้วยเช่นกัน สะท้อนให้เห็นว่าอายุมีส่วนในพัฒนาการต่าง ๆ และมีผลต่อความเติบโตทางด้านร่างกาย อารมณ์ ความนึกคิด การเรียนรู้ที่จะเข้าใจและปรับตัวของเด็กและเยาวชนได้มากขึ้น ตามอายุที่เพิ่มขึ้น สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Tripatri, et al. (2019) พบว่า เยาวชนไทยมีแนวโน้มต้นทุนชีวิตที่สูงขึ้นเพิ่มสูงขึ้นตามอายุที่มากขึ้น

ในขณะที่ปัจจัยทางด้านบทบาทของครอบครัว ประกอบด้วย สถานภาพบิดามารดา บุคคลที่พักอาศัยอยู่ด้วย และคนสนิทในครอบครัว ก็เป็นองค์ประกอบสำคัญพื้นฐานที่ส่งผลต่อระดับต้นทุนชีวิตในหลายพลัง พลังตัวตน พลังครอบครัว พลังสร้างปัญญา พลังชุมชน และภาพรวม สะท้อนว่า บทบาท สถานภาพ และความสัมพันธ์ในครอบครัวโดยเฉพาะกับบิดามารดาส่งผลต่อต้นทุนชีวิตของเด็กและเยาวชนในทุกด้าน ซึ่งครอบครัวถือเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการหล่อหลอมต้นทุนชีวิตเด็กและเยาวชนให้เข้มแข็ง เพื่อจะเป็นภูมิคุ้มกันในการดำเนินชีวิตต่อไป สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Srirachantr-intr, Ketumarn & Tripathi (2013) ครอบครัวถือเป็นจุดเริ่มต้นของการอบรม สั่งสอน หล่อหลอมทั้งทางด้านคุณธรรม จริยธรรม และทัศนคติต่างๆ สิ่งที่ยาวชนได้รับจากการอบรมเลี้ยงดูที่ดีจะเป็นพื้นฐานในการเสริมสร้างบุคลิกภาพ ความรู้สึกนึกคิดความภาคภูมิใจ และการเห็นคุณค่าในตนเอง การอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา บรรยากาศและความสัมพันธ์ในครอบครัวตลอดจนทัศนคติของบิดามารดาที่มีต่อบุตร ล้วนแต่เป็นสิ่งสำคัญต่อการเสริมสร้างต้นทุนชีวิตของเยาวชนทั้งสิ้น และแม้ว่าแนวโน้มผลการศึกษาในครั้งนี้ พบว่า เด็กและเยาวชนไม่ได้พักอาศัยอยู่กับบิดามารดาเกือบครึ่งหนึ่ง แต่หากมี

ความสัมพันธ์ที่สนิทสนมกับบิดามารดา ก็มีผลทำให้ต้นทุนชีวิตด้านพลังครอบครัวของเด็กและเยาวชนอยู่ในระดับที่ดีไปด้วยเช่นกัน จึงเป็นการสะท้อนว่าแม่เด็กและเยาวชนจะไม่ได้พักอาศัยอยู่กับบิดามารดา แต่หากได้รับการดูแลใส่ใจและมีความสัมพันธ์ที่ดีเป็นสำคัญและมีผลต่อที่จะมีพลังต้นทุนชีวิตครอบครัวที่ดี สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Onkeaw (2021) พบว่า เด็กและเยาวชนที่อาศัยอยู่กับผู้สูงอายุรู้สึกพึงพอใจและมีความสุขในชีวิตหากได้รับการดูแลเอาใจใส่จากพ่อแม่ สามารถบอกเล่าเรื่องราวความเป็นไปในชีวิตของตนเองและหากมีปัญหาหรือเรื่องที่ไม่สบายใจสามารถติดต่อสื่อสารกับพ่อแม่ได้ การใช้เทคโนโลยีถือเป็นสื่อกลางหลักในการติดต่อสื่อสารระหว่างกันของพ่อแม่กับเด็ก ไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบของการใช้โทรศัพท์พูดคุยกัน หรือการใช้ Social Media มีผลต่อการรับรู้ในการดูแลของเอาใจใส่ของพ่อแม่ที่มีเด็ก มากกว่าเด็กอาศัยอยู่กับผู้สูงอายุเพียงลำพัง โดยพ่อแม่ไม่มีการติดต่อกลับมาและไม่ได้รับความสนใจดูแลเอาใจใส่จากพ่อแม่

องค์ประกอบสำคัญอีกประการหนึ่ง คือ ปัจจัยทางด้านความถนัดในการเข้าร่วมกิจกรรม พบว่า ยิ่งเด็กและเยาวชนมีการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ มากก็จะส่งผลต่อระดับต้นทุนชีวิตพลังเพื่อนและกิจกรรม และพลังชุมชนให้เพิ่มสูงขึ้นด้วย โดยเฉพาะการเข้าร่วมกิจกรรมครอบครัวสัมพันธ์ โรงเรียนครอบครัว และกิจกรรมเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรม เช่น งานประเพณี งานประจำปี ศิลปะท้องถิ่น จะเห็นว่าเด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมมีต้นทุนชีวิตดีในด้านอื่นๆ ด้วย และไม่เพียงแต่เสริมสร้างต้นทุนชีวิตในพลังเพื่อนและกิจกรรม และพลังชุมชนเท่านั้น แต่เป็นการเสริมสร้างต้นทุนชีวิตด้านพลังตัวตน และพลังสร้างปัญญาให้กับเด็กและเยาวชนอีกทางหนึ่งด้วยเช่นกัน ดังนั้นชุมชนและโรงเรียนจึงควรเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนได้มีส่วนร่วมและบทบาทเพิ่มมากขึ้น

โดยสรุปผลการศึกษาด้านทุนชีวิตและเยาวชนในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย โดยพลังครอบครัวเป็นพลังที่เข้มแข็งที่สุด และต้องรักษาให้มั่นคงแข็งแรงต่อไป ส่วนพลังสร้างปัญญา และพลังเพื่อนและกิจกรรม ยังมีส่วนที่อ่อนแอต้องมีการเสริมสร้างให้เข้มแข็งมากขึ้น ในขณะที่พลังด้านชุมชนเป็นพลังที่อ่อนแอที่สุด ไม่ผ่านเกณฑ์ตัวชี้วัด ต้องมีการเร่งเสริมสร้างต้นทุนชีวิตในส่วนนี้ให้กับเด็กและเยาวชนเพิ่มมากขึ้น ส่วนปัจจัยที่มีองค์ประกอบสำคัญ ประกอบด้วย ปัจจัยทางด้านอายุเป็นส่วนในการสร้างเสริมต้นทุนชีวิตในพลังตัวตนผ่านการเรียนรู้และพัฒนาตามอายุที่เพิ่มขึ้น ในส่วนปัจจัยบทบาทของครอบครัวแม้ว่าแนวโน้มสถานการณ์อยู่ด้วยกันของบิดามารดาและการพักอาศัยอยู่กับบิดามารดาของเด็กและเยาวชนในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีจำนวนลดลง แต่หากบิดามารดาที่มีความสัมพันธ์ที่ดีมีความสนิทสนมกับเด็กและเยาวชนย่อมส่งผลที่ดีต่อต้นทุนชีวิตของเด็กและเยาวชน โดยเฉพาะในด้านพลังครอบครัว ดังนั้นบทบาทของครอบครัวยังคงเป็นองค์ประกอบสำคัญต่อการเสริมสร้างต้นทุนชีวิตและเด็กเยาวชน ทั้งในพลังครอบครัว และพลังด้านอื่นๆ และในขณะเดียวกันต้องเร่งเสริมสร้างปัจจัยทางด้านโรงเรียน ชุมชน ถือเป็นองค์ประกอบแวดล้อมที่สำคัญเช่นกันในการเสริมสร้างต้นทุนชีวิตเด็กและเยาวชน สะท้อนผ่านการเข้าร่วมกิจกรรมและกิจกรรมที่จัดให้เด็กและเยาวชนเข้าร่วม ซึ่งต้องมีเพิ่มบทบาทการมีส่วนร่วมและเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนมากขึ้น โดยปัจจัยต่างๆ ล้วนเป็นองค์ประกอบสำคัญสำหรับการสร้างต้นทุนชีวิตของเด็กและเยาวชน เพื่อเป็นพื้นฐานสำคัญในการดำรงชีวิตต่อไปในสังคม เพราะต้นทุนชีวิตคือต้นทุนขั้นพื้นฐานที่มีผลต่อการพัฒนาทางด้านจิตใจ สังคม สติปัญญาให้คนคนหนึ่งสามารถดำรงชีพอยู่ในสังคมได้อย่างเข้มแข็งต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ชุมชนควรมีส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนเข้ามามีบทบาทและส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ ในชุมชนมากขึ้น เปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนได้รับมอบหมายบทบาทหน้าที่ที่มีคุณค่าและเป็นประโยชน์ต่อชุมชนให้กับเด็กและเยาวชน เพื่อเป็นการส่งเสริมพลังด้านชุมชนให้มีความแข็งแรงมากขึ้น เนื่องจากในภาพรวมพลังชุมชนมีความอ่อนแอมากที่สุดและไม่ผ่านเกณฑ์ตัวชี้วัด ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องจึงควรตระหนักในการเสริมสร้างอย่างเร่งด่วน โดยผ่านการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ตัวอย่างเช่น กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ในชุมชน งานประเพณีงานประจำปี ศิลปะท้องถิ่น และกิจกรรมส่งเสริมความสัมพันธ์ในครอบครัว เพราะกิจกรรมเหล่านี้นอกจากจะส่งผลต่อการเสริมสร้างต้นทุนชีวิตให้กับเด็กและเยาวชนในด้านพลังชุมชนแล้ว ยังเป็นกิจกรรมที่ส่งผลในการเสริมสร้างพลังเพื่อนและกิจกรรม และพลังตัวตนให้กับเด็กและเยาวชนด้วยเช่นกัน

2. โรงเรียนควรเป็นพื้นที่ในการเปิดโอกาสและรับความพึงความคิดเห็นของเด็กและเยาวชนให้สามารถพูดคุย แลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับสื่อ เช่น วิทยุ ทีวี สื่อประเภทอื่นๆ กับครูอย่างสม่ำเสมอ เพราะโรงเรียนเป็นอีกปัจจัยสำคัญสำหรับเด็กและเยาวชนในการเสริมสร้างการเรียนรู้ส่งเสริมการสร้างพลังสร้างปัญญา และพลังตัวตนของเด็กและเยาวชน

3. ครอบครัวควรมีการสร้างบรรยากาศและความสัมพันธ์ในครอบครัวที่ดี มีการดูแลเอาใจใส่ระหว่างกันในครอบครัว เปิดโอกาสให้การพูดคุยสื่อสารในครอบครัวเพิ่มมากขึ้น หากจะไม่ได้อยู่ใกล้ชิดกันก็สามารถใช้เทคโนโลยีเป็นตัวช่วยในการสื่อสารระหว่างกัน เพราะครอบครัวพื้นฐานสำคัญในการสร้างต้นทุนชีวิตของเด็กและเยาวชนในทุกๆ ด้าน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับแนวทางในการเสริมสร้างต้นทุนชีวิตให้กับเด็กและเยาวชน โดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง อาทิ เด็กและเยาวชน ครอบครัว ผู้ปกครอง ชุมชน โรงเรียน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อทราบความต้องการของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและเกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกัน และได้แนวทางในการจัดทำกิจกรรมหรือโครงการที่เหมาะสมเด็กและเยาวชนตรงตามความต้องการของในแต่ละพื้นที่

2. ควรมีศึกษาวิจัยเชิงลึกต้นทุนชีวิตของเด็กและเยาวชน ในกลุ่มอื่นๆ ตามลักษณะปัญหาของแต่ละพื้นที่ เช่น กลุ่มเด็กนอกระบบ กลุ่มเด็กที่มีปัญหาพฤติกรรมการใช้สื่อออนไลน์ กลุ่มเด็กที่มีปัญหาติดเกม กลุ่มเด็กที่มีปัญหาติดการพนันออนไลน์ กลุ่มเด็กที่มีปัญหาติดยาเสพติด กลุ่มเด็กที่กระทำความผิดคดี เป็นต้น เพื่อหาพลังที่เป็นจุดอ่อนและหาแนวทางให้ส่งเสริมต้นทุนชีวิต รวมถึงการแนวทางในแก้ไขปัญหาและการป้องกันไม่ให้เกิดปัญหากับกลุ่มเด็กและเยาวชนในแต่ละพื้นที่ต่อไป

References

- Department of Children and Youth. (2019). **Thailand has a large number of children and youth.** [Online]. Available : http://dcy.go.th/webnew/main/download_list.php?id=35 [2019, October 10]. [In Thai]
- Faculty of Social Sciences, Kasetsart University. (2021). **Child and Youth Development Report for the year 2019.** [Online]. Available : https://www.dcy.go.th/webnew/upload/download/file_th_20212201151946_1.pdf [2021, January 24]. [In Thai]
- Khundiloknattawasa, S. (2017). The developmental Assets of children's and youths in the Nakhonsawan Municipality NakhonSawan Province. **The Golden Teak : Humanity and Social Science Journal (GTHJ.)**, 23(2), 38-50. [In Thai]
- Lertsakornsiri, M. (2014). The Relationships between Families' Strengths, Developmental assets and Self Health care behavior in Students at Mahayomsuksa V in Co-education School, Sathon District, Bangkok Metropolis. **Journal of The Royal Thai Army Nurses**, 15(3), 209-217. [In Thai]
- Office of the National Economic and Social Development Council. (2012). **Report of the Population Projections for Thailand 2010-2040.** [Online]. Available : <https://shorturl.asia/605kQ> [2019, July 27]. [In Thai]
- Onkeaw, K. (2021). Quality of Life of Children and Youths in Skipped Generation Families in Thailand's Northeastern Region. **Journal of Humanities and Social Sciences Thonburi University**, 15(1), 92-104. [In Thai]
- Petchruschatachart, U., Balthip, K. & Piriyakoonorn, S. (2016). Life's Assets and Quality of Life of Thai Junior High School Adolescent, **Songkhla Province Songklanagarind Journal of Nursing**, 36(special), 55-69. [In Thai]
- Srichantr-intr, N., Ketumarn, K. & Tripathi, S. (2013). Life Assets in Academically Talented Students : Case Study of the Participants in International Mathematics and Science Olympiad. **J Psychiatr Assoc Thailand**, 59(2), 151-162. [In Thai]
- Suksatan, W. & Prabsangob, K. (2018). Developmental assets in College of Allied Health Sciences Students, Suan Sunandha Rajabhat University. **Journal of Nursing and Health Suan Sunandha Rajabhat University**, 1(1), 47-56 [In Thai]
- Tripathi, S. (2010). **Development Assets for children and youth to build self-power, family, wisdom, peer and activity and community.** [Online]. Available : <https://www.doctor.or.th/article/detail/11036> [2019, August 1]. [In Thai]

- Tripatri, S., Nitimanop, P. Chiangthong, S. Pinitniyom, A. Sungthong, P. Salajun, S. Srisuwan, T. & Sutthichi, L. (2009). **User guide on life assets inventory for Thai children and youth (youth version)**. Bangkok : Child and Youth Health Program. Thai Health Promotion Foundation. [In Thai]
- Tripathi, S., Sungthong, P. & Salajun, S. (2013, January-March). The National survey of Life assets (Positive youth Development) of secondary school students in Thailand. **Thai Journal of Pediatrics**, 2, 36-43. [In Thai]
- Tripathi, S., Virasa, T., Sripongpansakul, S., Srisanga, T., Sukprasert, K., Somjai, P., Poomthong, P., & Tummanon, T. (2019). **Survey of Thai children and teens aged 12 to 18 years on their developmental assets**. [Online]. Available : <http://dl.moralcenter.or.th/index.php> [2020, April 3]. [In Thai]
- Wiangkamon, S. Homsin, P. & Srisuriyawet, R. (2017). Life Assets and Factors Related to Early Smoking Stage among Male Upper Primary School Students, Kalasin Province. **Journal of Public Health Nursing**, 31(2), 89-107. [In Thai]